

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 92/2019-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) vo veci ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Romanou Paliderovou, Jégého 19, Bratislava, pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 753/2012, EX 128/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 753/2012, EX 128/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 753/2012, EX 128/2012 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky Mgr. Romany Paliderovej, Jégého 19, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 92/2019-19 z 20. marca 2019 prijal ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Er 753/2012, EX 128/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) na, ďalšie konanie.

2. Vec bola prijatá na ďalšie konanie v súlade s čl. II bodom 2 písm. b) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 v období od 17. februára 2019 do prijatia nového rozvrhu práce, podľa ktorého pri predkladaní veci do senátu Mojmirom Mamojkom (sudca spravodajca) pracuje

prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Jana Laššáková a Mojmír Mamojka.

3. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 25. apríla 2019 bol schválený Rozvrh práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 26. apríla 2019.

V súlade s čl. X bodom 4 rozvrhu práce vecí, na ktorých prerokovanie bol k 25. aprílu 2019 príslušný prvý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019 a v ktorých bolo k 25. aprílu 2019 vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokuje tento senát v pôvodnom zložení (platnom v období od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019).

V súlade s čl. II bodom 2 písm. b) Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019, ktorým bola predĺžená doba platnosti rozvrhu práce do prijatia nového rozvrhu práce plénom ústavného súdu kreovaným na základe vymenovania a ujatia sa funkcie nových sudcov ústavného súdu vymenovaných namiesto sudcov ústavného súdu, ktorých funkčné obdobie skončilo 16. februára 2019, mal ústavný súd jeden senát, ktorý pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Mojmírom Mamojkom pracoval v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Jana Laššáková a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené prvý senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 92/2019 v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem podrobného opisu priebehu napadnutého konania, ako aj poukázania na rozhodnutia ústavného súdu, ktorými boli jeho sťažnosti v napadnutej veci ústavným súdom už odmietnuté (II. ÚS 250/2015 z 22. apríla 2015, III. ÚS 327/2016 zo 17. mája 2016 a sp. zn. I. ÚS 683/2016 z 9. novembra 2016), v ústavnej sťažnosti okrem iného ďalej uviedol:

„Okresný súd v Trnave vo veci pod sp. zn.: 16Er/7532012 - 43, EX 128/2012 nespravodlivo rozhoduje, vo veci neefektívne koná a robí zbytočné súdne prietahy.

Následne Krajský súd v Trnave od podania odvolania zo dňa 26.06.2015 proti rozhodnutiu prvostupňového súdu zo dňa 27.04.2015 sp.zn.:16Er/753/2012-43 robí vo veci odvolania zbytočné súdne prietahy.

Súdny exekútor [REDAKOVANÉ], Exekútorský úrad Trnava porušuje zákon NR SR č.233/95 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Z hore uvedených dôvodov boli porušené základné práva a slobody, ktoré mi zaručujú tieto články ústavy: čl. 12 ods. 1, ods. 4, čl.46 ods. 1, ods. 3 čl. 48 ods. 2.

Taktiež je porušovaný čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresný súd v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn.: 16Er 753/2012-43, EX 128/2012 čiastočne rozhodol o mojich námietkach uznesením zo dňa 27.04.2015 o zamietnutí námietok proti exekúcii, teda po uplynutí viacej ako dvoch rokov a jedného mesiaca a to bez mojej prítomnosti, k čomu by som sa mohol podrobne osobne vyjadriť s preukázaním dôkazov a tak nebolo uskutočnené žiadne verejné prerokovanie veci, následkom čoho je porušovaná Ústava SR a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V tomto uznesení prvostupňový súd zároveň rozhodol, že súd rozhodne o námietkach proti predbežným trovám exekúcie osobitným uznesením, čo sa do dnešného dňa nestalo aj napriek tomu, že od podania námietok, ktoré som doručil súdnemu exekútorovi dňa 02.04.2013 k dnešnému dňu uplynula lehota takmer 5 rokov.

O odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového súdu sp. zn.:16Er753/2012-43 do dnešného dňa nebolo rozhodnuté aj napriek tomu, že od podania hore uvedeného odvolania zo dňa 26.06.2015 k dnešnému dňu uplynula lehota dva roky a 7 mesiacov.

[REDAKOVANÉ] - súdny exekútor, Exekútorský úrad Trnava konal protiprávne následkom čoho mi spôsobil úmyselné škody, keď nechával bez povšimnutia moje písomne doručené dôkazy o zaplatení prisúdenej pohľadávky - osobne písomne doručené dňa 02.04.2013 [REDAKOVANÉ] - súdny exekútor, žiadosť o zastavenie exekúcie číslo: EX 128/12, ktorú som mu osobne doručil dňa 08.04.2013, taktiež: 1. Námietky proti exekúcii 2. Námietky proti trovám exekúcie, ktoré som mu osobne doručil dňa 25.03.2013 - dôkazy vid' v prílohe.

Napriek tomu, že zabezpečenie pomoci je v rukách štátu: Okresného súdu a následne Krajského súdu v Trnave svojim postupom vo veci vedenej pod sp. z.:16Er/753/2012,

EX 128/2012 porušujú základné práva a slobody upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy, taktiež podľa dohovoru v čl. 6 ods. 1.

Skutočnosť, že Okresný súd v Trnave vo veci právoplatne nerozhodol hoci od podania na súd dňa 26.03.2013 uplynula k dnešnému dňu lehota štyri roky a viacej ako 9 mesiacov, vyvoláva u mňa dlhodobý stav právnej neistoty. Predmet namietaného konania nie je právne ani fakticky tak zložitý, aby objektívne podmieňoval dlhšiu dobu na prípravu konečného rozhodnutia.“

5. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ ďalej okrem iného uviedol:

„Napriek tomu, že zabezpečenie pomoci je v rukách štátu: Okresného súdu v Trnave a následne Krajského súdu v Trnave tieto bez primeraných dôvodov nekonajú, keď konajú tak v tomto prípade konajú neefektívne, nespravodlivo so zbytočnými súdnymi prietahmi.

Včasné a spravodlivé rozhodnutie by odstránilo stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam, čo je aj podľa doterajšej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky účelom základného práva na prerokovanie veci efektívne a bez zbytočných súdnych prietahov.

Nečinnosťou, nespravodlivým a nezákonným rozhodnutím prostredníctvom súdneho exekútora, nečinnosťou, neefektívnym konaním a robením vo veci zbytočných súdnych prietahov Okresného súdu v Trnave sp. zn.: 16Er 753/2012 a EX 127/2012 som utrpel finančnú ujmu (majetkovú a aj nemajetkovú ujmu - veľkú škodu).

Dlhodobý stav právnej neistoty spôsobuje mi veľkú psychickú záťaž a zhoršovanie celkového zdravotného stavu najmä z dôvodu, že som osoba zdravotne ťažko postihnutá s potrebou sprievodcu.

Ak by súdy a súdny exekútor spravodlivo a včas rozhodli o mojich návrhoch v zmysle platných zákonov, Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vyhovelí im v plnom rozsahu, došlo by u mňa k podstatnému zlepšeniu mojej zlej finančnej situácie, keďže som poberateľom nízkeho starobného a vdoveckého dôchodku z čoho mi boli Sociálnou poisťovňou počas 9 mesiacov vykonávané zrážky na základe príkazu, ktorý vydal [REDAKOVANÉ], súdny exekútor dňa 1. marca 2013 číslo EX 128/12 a ako osoba zdravotne ťažko postihnutá s potrebou sprievodcu nemám možnosť si zabezpečiť iný príjem.

Vzhľadom takmer na 5 ročný odstup od prvého podania pre Sociálnu poisťovňu ústredie Bratislava - príkaz na zrážky z dôchodku, ktorý vydal súdny exekútor dňa 1. marca 2013 číslo EX 128/12 a taktiež postúpenie Okresnému súdu v Trnave dňa 26.03.2013 námietky povinného voči predmetnej exekúcii EX 128/2012, o čom mal súd spravodlivo v zmysle platných právnych predpisov rozhodnúť, možno celkovú nemajetkovú ujmu stanoviť najmenej na 10.000, EUR.“

6. Keďže napadnuté konanie nebolo napriek uvedenému dosiaľ právoplatne skončené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky konštatuje, že sú porušované vo veciach sťažovateľa: [REDAKOVANÉ] konaných na Okresnom súde v Trnave pod sp. zn.: 16Er/753/2012-43, EX 128/2012, taktiež prostredníctvom súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], Exekútorský úrad Trnava, následne na Krajskom súde v Trnave základné práva a slobody zaručené Čl. 48 ods. 2, Čl. 46 ods. 1, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, taktiež podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, sú porušované ľudské práva a základné slobody.

Ústavný súd Slovenskej republiky ruší príkaz súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] Exekútorský úrad Trnava EX 128/2012 vydaný dňa 01.03.2013 na zrážky z dôchodku a prikazuje súdnemu exekútorovi: [REDAKOVANÉ] - Exekútorský úrad v Trnave, aby sťažovateľovi: [REDAKOVANÉ] do jedného mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti toho nálezu zaplatil zrazenú sumu z dôchodku: 1.911,17 EUR plus 17,5 % ročný úrok z omeškania odo dňa zrazenia až do zaplatenia.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Trnave, aby vo veci vedenej pod sp. zn.: 16Er 753/2012 a EX 128/2012 spravodlivo rozhodol bez zbytočných súdnych prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi: [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd v Trnave povinný zaplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Trnave je povinný zaplatiť náhradu trov konania pred ústavným súdom na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od nadobudnutia právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľa

7. Okresný súd sa vyjadril k ústavnej sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr V 812/2018 doručeným ústavnému súdu 28. decembra 2018, v ktorom predseda okresného súdu okrem iného uviedol:

„V danom prípade nie je možné konštatovať, že súd vo veci nekonal alebo nekoná, nakoľko aj z uvedeného prehľadu je zrejmé, že súd konal priebežne, plynulo a efektívne, s vynaložením úsilia vec čo najskôr rozhodnúť - súd postupoval v zmysle príslušných procesných predpisov, jednotlivé úkony vykonával v primeraných (krátkych) lehotách, pričom vyvinul snahu o riadny postup v konaní; súd vykonával a vykonáva plynulé a efektívne úkony, bez zbytočných prietahov. Vzhľadom ku skutočnosti, že Okresný súd Trnava je dlhodobo personálne nedostatočne obsadený (na čo jednotliví sudcovia pravidelne upozorňujú), naviac v priebehu konania bolo potrebné viackrát pristúpiť z objektívnych príčin k prerozdeleniu vecí, sa môže zdať doba medzi vykonávaním jednotlivých úkonov dlhšia, čo však nie je možné pripísať na vrub konajúceho súdu; dĺžka konania je teda spôsobená objektívnym stavom.

K predĺženiu konania prišlo výrazne aj z dôvodov na strane sťažovateľa, keď tento je z úradnej činnosti súdu známy ako osoba, ktorá sa dlhoročne a mnohopočetne súdi, v prebiehajúcich konaniach sa voči takmer každému rozhodnutiu súdu odvolá - uvedená skutočnosť (tak ako som to opísal vyššie) bezvýmimočne prispela k tomu, že exekúciu nie je možné ukončiť (napr. sťažovateľ podal odvolanie voči rozhodnutiu, voči ktorému odvolanie nie je prípustné, o ktorom však musí rozhodnúť odvolací súd), väčšina podaní sťažovateľa je nekvalifikovaná, nezrozumiteľná - toto všetko má za následok predlžovanie doby trvania (nielen) v namietanom konaní.“

8. K vyjadreniu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľ stanovisko nezaujal.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2).

13. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

16. Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať účastníkom súdneho konania právo na prerokovanie ich veci v primeranej dobe (v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05).

17. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ústavný súd“) a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa tiež ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

IV.1 K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

18. Ústavný súd uznesením sp. zn. III. ÚS 327/2016 zo 17. mája 2016, ktoré hodnotilo priebeh napadnutého konania okresného súdu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 Er 753/2012 od jeho začiatku v roku 2012 až do apríla 2016, sťažnosť namietajúcu porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, keď konštatoval, že prieťahy v konaní nedosahujú takú intenzitu, ktorej dôsledkom by bolo porušenie sťažovateľom označených práv.

Ústavný súd zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 16 Er 753/2012 zistil, že priebeh napadnutého konania od apríla 2016 bol v ďalšom období takýto:

- 23. máj 2016 – ústavný súd vrátil zapožičaný súdny spis okresnému súdu,
- 28. august 2017 – vyššia súdna úradníčka predložila zákonnému sudcovi exekučný spis „na rozhodnutie o námietkach proti exekúcii“,

- vyššia súdna úradníčka taktiež zaslala súdnemu exekútorovi vyjadrenie, že „na uznesení č. k. 16 Er 753/2012-43 zo dňa 27.04.2015 nie je možné vyznačiť doložku právoplatnosti a vykonateľnosti, nakoľko povinný podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie“,

- 22. november 2017 – súdny spis bol na prejednanie a rozhodnutie pridelený novej zákonnej sudkyňi,

- 26. marec 2018 – okresný súd uznesením č. k. 16 Er 753/2012-62 rozhodol, že námietky povinného proti exekúcii a proti predbežným trovám exekúcie zamietol, exekúciu v časti o zaplatenie sumy 4 671,30 € zastavil a vyslovil, že súdny exekútor a oprávnený majú proti povinnému nárok na náhradu trov exekúcie v zastavenej časti v rozsahu 100 %,

- 30. apríl 2018 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 26. marca 2018,

- 2. júl 2018 – okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za odvolanie, a 3. júla 2018 vyzval okresný súd exekútora a oprávneného na predloženie vyjadrenia k podanému odvolaniu,

- 14. december 2018 – okresný súd zaslal súdnemu exekútorovi prípis „*Oznámenie stavu exekúcie- rozsah vymoženej sumy*“ .

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že predmetný súdny spis spolu s odvolaním proti uzneseniu okresného súdu z 26. marca 2018 bol na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave predložený 19. februára 2019.

19. Obsah zapožičaného spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v podanej ústavnej sťažnosti a vo vyjadrení okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

IV.2 Vyhodnotenie postupu okresného súdu

20. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

21. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

22. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť.

Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

23. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

24. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

25. Vychádzajúc zo základných kritérií hodnotenia prejednaní vecí v primeranej lehote uvedených v bode 17 odôvodnenia tohto nálezu, ústavný súd otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitnosť, ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a postup okresného súdu.

26. Pokiaľ ide o prvé z uvedených kritérií, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že rozhodovanie súdu v exekučnom konaní nie je v zásade takým rozhodovaním, ktoré vyžaduje dokazovanie. Je to dané tým, že o veci účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté a existuje vykonateľné rozhodnutie, ktoré je podkladom na nariadenie exekúcie, alebo existuje iný vykonateľný exekučný titul ustanovený v § 41 Exekučného poriadku. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť spravidla sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

27. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil na strane sťažovateľa také skutočnosti, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Procesné úkony sťažovateľa, na ktoré vo vyjadrení poukazuje predseda okresného súdu, zásadným spôsobom podľa názoru ústavného súdu neovplyvnili priebeh napadnutého konania.

28. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Celkovú dĺžku napadnutého konania (takmer 7 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú, a preto nie je ani potrebné osobitne hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané v rámci napadnutého konania.

29. Argumentáciu okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti zdôrazňujúcu „dlhodobú personálnu nedostatočnú obsadenosť“ nemohol ústavný súd poukazujúc na svoju štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010) uznať, pretože námietka neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci.

30. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva

sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

31. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu) a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza.

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

34. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

35. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné

zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

36. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na právnu neistotu vyvolanú neefektívnym postupom a nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

37. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

38. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 16 Er 753/2012, EX 128/2012, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

39. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

40. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola 921 €.

41. Náhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 153,50 €, t. j. spolu 307 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 325,42 €.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu